

Sedmé píkázání: Nezcizoložíš.

Pořadí v lekci

8

Úvodní slovo a kapitola „Jak s přípravkou pracovat“ k Desateru [jsou k dispozici v pdf](#).

Téma

Je dobré a potřebné pečovat o nejužší vztah, o vztah manželský; kde dva k sobě patří, není místo pro třetího. Když se vztahy pokazí, má mít šanci odpustit.

Cíle

- Děl si uvědomí: Je dobré a důležité, že maminka a tatínek patří k sobě.
 - Souvislost příběhu s píkázáním jim pomůže ujasnit, že ke vztahu s druhými lidmi patří odpovědnost a vřcnost.
 - Nahlédnou, že jsou v životě situace, kdy se dostaneme do konfliktu s píkázáním (Desaterem) a že Ježíš v příběhu ukazuje cestu, jak zauzlované rozvázat, přetát spojit, rozbité (ne slepit) zhojit (neodsouzením, odpustěním).
-

Pro učitele

Biblický text: Exodus 20,14 + J 8,1-11

Poznámky k píkázání

- Jan v příběhu o ženě cizoložné nedává odpověď na to, proč je v Zákoně (v Desateru) napsáno „Nezcizoložíš“. Na to dávají odpověď druhá a třetí kapitola Genesis: Nejprve příběh o tom, jak Bůh stvořil ženu – z mužova žebra. Není třeba přepotítávat ta mužská žebra a ani si nemusíme myslet, že se tu projevil starověký názor na ženu, jako muži poddanou bytost. Dležité je, co krásného se tím říká: že muž a žena jsou (před Bohem) jedno tělo. Jsou tak dobře stvořeni, že mají k sobě patřit. Ale hned o kousek dál stojí příběh s hadem, ten vypráví o tom, jak ztratili ráj. Projevilo se to tak, že shazovali vinu jeden na druhého. Nebyli už jedno tělo, každý hájil jen to své. Měli být spolu jedno tělo, odpovědní za sebe navzájem. Nestyděli se před sebou navzájem (Gn 2,25), tzn. neměli k sobě nedvěru, byli k sobě otevření, nepotěbovali před sebou nic skrývat. Tak to mělo být. To byl ráj. Ale ráj ztratili. Nebyli už jedno tělo. Každý byl pak sám svj. Svalovali vinu jeden na druhého. Pak taky ubližovali jeden druhému...
- Proto to pak muselo být napsáno v Desateru: „Nezcizoložíš“. – Aby bylo každému jasné, že není sám svj, že ti druzí nejsou „něco“, co si můžu vzít, a pak, když už to nepotěbuji, zase zahodit. Že lověk je za druhé odpovědný a že to není běmeno, když muž a žena jsou před Bohem jedno tělo.
- Píkázání „Nezcizoložíš“ je podobné jako „Nezabiješ“ a „Nepokradeš“ vlastně zákazem. – Zákaz, to je hráz před propastí a hráz před propastí je vždycky zapotřebí. Sedmé píkázání není zákazem sexu, protože ten je nástrojem života a prostředkem k tomu, aby si muž a žena ve svém jedinečném a nejdělejší vztahu – v manželství – mohli prokazovat svou lásku jen spolu tak, jak s nikým jiným. Na ochranu tohoto jedinečného vztahu bylo přeno Boží píkázání: „Nezcizoložíš“. (Všimněte si, že za „zákazovými“ píkázáními nestojí vykřikník, ale tečka. Neznamená to tedy: „Nesmíš“, nýbrž „Nepotěbuješ.“ Jsi od toho svobodný. Nezotročuje tě to.)

- Pozitivní formulace píkázání by mohla znít: „Vřnost a zodpovědnost činí naše vztahy krásnými a pevnými.“

Poznámky k píbhu

- Jan v píbhu (v souvislosti s podobenstvím) ukazuje cestu, jak je možné jít dál, i když se život zadrhne a zauzluje zradou toho nejbližšího lovka, nevrrou, cizoložstvím.
- Tenhle píbhu vrhá nové světlo i na naše životní příběhy. Když se nám stalo anebo třeba ještě stane, že lovka v životě něco zásadně pokazí, máme naději, že to nemusí znamenat konec. Pro Ježíše, pro jeho pohled na nás, kdy ví o naší vině, ale neodstíhá nás od záchranného lana Božího milosrdenství. Svým osvobozujícím slovem dává novou možnost života: „Jdi a už nehřeš.“
- „V Mojžíšově zákoně, na který se odvolávají před Ježíšem rozhořčení farizeové, stojí výslovně psáno, že by tam měl být přítomen i inkriminovaný muž. Na situaci, při které došlo k odsouzení, nám pomohou vrhnout světlo následující texty: Lv 20,10: „Kdo se dopustí cizoložství s ženou někoho jiného, kdo cizoloží s ženou svého bližního, musí zemřít, cizoložník i cizoložnice“; Dt 22,22: „Když bude postižen muž, že ležel s vdanou ženou, oba zemřou: muž, který ležel se ženou i ta žena. Tak odstraníš zlo z Izraele.“ Není jasné, jakým způsobem se má rozsudek smrti vykonat, i když v Dt 22,20nn a 22,23nn se obdobná situace řeší ukamenováním. Zákoníci přivádějí ženu před Ježíše, předkládají mu celou záležitost a zmiňují trest – ukamenování. Je ale Ježíš soudce? Nesoudili oni sami a nevynesli rozsudek již dávno před ním? – Vypravěje esuje, že jim nejde o Ježíšův rozsudek, ale o to, aby Ježíše otestovali a veřejně provedli do úzkých.“ (Evert Jonker: Aby se Slovo dostalo ke slovu)
- Hřích znamená kvdit sobě, jinému, Bohu. Podle talmudu, židovského výkladu k Bibli, ke Starému zákonu, je jeden z nejžšíh hříchů nutit k pění druhé, způsobit, že se druhý zle rozhodne nebo něco zlého vykoná. Dležitě ovšem také je, že pvodní význam slova „hřích“ je „minout se cílem“. Ztratit ve svém způsobu života cíl určený Bohem (být tady k obrazu Božímu, tvořit, to, co je dobré, co slouží životu). – Ježíš ukazuje, pomáhá najít cestu Bohem chtěnou, zamýšlenou, správný směr (tóra). Pro mnohé je to pohoršující, ale je to tak: Ježíš je pítelem hřšníků (sr Jan 3,17; 12,46).

Úskalí píkázání

- V píkázání „Necizoložíš“ nejde jen o jednoslovný zákaz. Píkázání nesou v sobě vždycky víc – to, naž jsme zapomněli, to v em je smysl života. Proti jednoslovnému zakazu by nebylo těžké se vymluvit. Pětíte si v této souvislosti Mt 5/27-30. To je hrozně pšné: sekat ruce, loupat oči! Ježíš to myslel velice vážně. Pro? Co je tak hrozného na cizoložství? Co se jím kazí? Co je na tom tak zlého, když na to nikdo nepějde? Když je pítom lidem dobře? Pro? se nechat spoutávat nějakým omezením? ada lidí cizoložství nevnímá jako něco špatného, jako třeba zabití nebo krádež. A pítom je tohle píkázání v jedné adě s 6. a 8. píkázáním. Není to jen nějaký starý pžitý zvyk a názor, „něco, co už se nenosí“, tohle „necizoložit“. – Pokud to takhle vidíme, zapomněli jsme na to dležité. Ježíš vážně pípomíná, k emu byl lovka stvořen, k emu je tady.

Úskalí píbhu

- To, jak Ježíš jednal s tou ženou, není laciné, populistické gesto dobráka, který rozdává odpuštění plnými hrstmi. Ježíš neřká: „Nic se nestalo. Jdi domů a dlejš, jakoby nic...“ Ví, že cizoložství je životní příběh, že to není jen sexuální chyba, že je to porušení důležitého životního vztahu s lovkem i Bohem. řká: „Jdi a už nehřeš!“ A přesto se ta žena tady setkává s osvobozující Ježíšovou mocí. Celým tím píbhem protéká proces osvobození, nastartovaný Ježíšovým jednáním. Osvobození pro zákoníky i farizeje, pro tu ženu i pro nás, posluchače tohoto píbhu. Je pro nás ujištěním, že ani těžké provinění nemusí zabít náš vztah k druhému lovku a ani k Bohu, že nemusíme zřstat odstihnutí, odřznuti, vyvrženi. Ta žena nemá „zabitou budoucnost“ – díky Ježíšovi a jeho osvobodivému slovu. Ale dležité je, vedle toho Ježíšova „Ani já tě neodsuzuji“, také to „Jdi a už nehřeš!“ Ježíš vyzývá k životní

změnou a svým jednáním i svým slovem tuto změnu umožňuje, otevírá nový prostor tam, kde to bylo zasekané...

Odkazy

Biblické:

- Gn 2/18-24 (příběh ilustruje výlučný vztah mezi jedním mužem a jednou ženou jako Bohem chtěný a dobrý)
- Mt 5/27-30 (Ježíš bere záležitost cizoložství jako vážnou věc, vážné porušení výlučného vztahu mezi mužem a ženou, přesto platí i jeho: „Ani já tě neodsuzuji. Jdi a už nehřeš!“)
- Píseň písní/4.-5. kapitola (erotika a sexualita jsou dobrá Boží obdarování, kterých ovšem máme s radostí a něhou užívat, ale ne zneužívat)
- 1 Kor 13/4-8 (naše láska má oporu v Boží lásce, která taková je (trpělivá, nejednající nečestně, nepotající křivdy, mající naději...))

Jiné:

- Malý Princ (ukázka s. 78.-80)
- Dvakrát měj, jednou řež; katechetická příručka pro náctileté; 24 kapitola, týkající se 7. přikázání (D. Balcar, P. Gallus)

Pro děti

Pro předškolní děti

Pomůcka: keramický hrníček s podšálkem.

Mám tu hrníček s podšálkem. Líbí se vám? – Sluší jim to spolu, že? Jeden druhého dobře doplňují, byly pro sebe hrnčím nebo paní keramikou stvořeny. Někdy se ale stane, že hrnek praskne nebo se podšálek rozbije, tak to je pak škoda, je z toho smutek a i bolest, když se o ty stěpy říznete...

S muži a ženami je to podobné, byli pro sebe Pánem Bohem stvořeni. Aby k sobě pasovali. Když si řeknou „ano“ a stanou se z nich manželé, patří k sobě jako ten hrníček s podšálkem a je to hezké a dobré. Někdy se ale také stane, že v manželství něco praskne nebo se rozbije a je z toho škoda a smutek a bolest... Proto máme v Bibli takové zvláštní slovo „Nezcižolžš.“, které nám říká: buďte opatrní na to, jak se k sobě chováte. Když muž a žena, maminka a tatínek patří k sobě, je to přínosné jako keřká a vzácná nádoba. A tu je potřeba chránit a opatrovat. Pánu Bohu se líbí, když maminka a tatínek mají ze sebe navzájem radost. A když se mezi nimi něco trochu zašmodrchá, že si umí odpustit.

Akce (aktivita)

Pomůcky: papíry, tužky, pastelky, dostatek mazacích gum

Požádejte děti, aby malovaly (namávaly) obyčejnou tužkou na papír propletené řady (něco jako zašmodrchané klubíčko nití). Můžete jim k tomu říct, že mezi lidmi v rodině se to někdy také tak zašmodrchá, zpřehází a poplete, ale že existuje něco, čím se i zašmodrchané, popletené dá napravit. Říkáme tomu odpustění. Jako když to vymažete, abyste mohli začít znovu, lépe. A aby „zakusily“, že to není bez námahy, řekněte jim, aby ty popletené a zašmodrchané řady zkusily vygumovat. Když se jim to podaří (možná jim s tím budete muset trochu pomoci, aby papír moc nepokrřily nebo nepotrhalý), můžou na to

místo namalovat barevný obrázek (srdíčko, sluníčko, smajlíka, sebe, nebo někoho koho mají rádi (většinou to asi budou rodiče, ale třeba i kamarád nebo babička...) Nedoporučuji malovat křídou na tabuli a pak to houbou smazat, takhle jednoduše odpustí „nefunguje“, je s tím spojeno úsilí.

Pro školní děti

Krásné bylo v Jeruzalémě, ve velkém městě s chrámem, se spoustou ulic, uliček, zahrad a tržišť. Mladá žena Priska chodila na tržiště ráda. Nakupovala tu první zeleninu a vonící ovoce. Nejraději se zastavovala u krámků, kde urostlý, pohledný, tmavooký muž prodával datle a fíky. Vždy se na ni hezky usmál a nabídl jí k ochutnání, aby si mohla dobře vybrat. Praskou vlastně chodila na trh hlavně kvůli datlím a fíkům... Táhl ji to k tomu muži. Priska byla vdaná paní a v duchu porovnávala hezkého prodávče se svým manželem: tenhle je mladší, štíhlejší, příjemnější, s jiskrným pohledem... Jednoho dne si spolu smluvili tajnou schůzku v kamenném domku v jedné z těch zapadlých uliček. Priska byla vědomá, že Desatero přikazuje, že je napsáno „Necizoložíš“, věděla, že sahá na „zakázané ovoce“, ale oproti si to v duchu omlouvala: „Vždyť to bude jen jednou, nikdo se to nedoví, manžel nic nepozná, doma se k němu budu chovat mile...“ Slova jako „zrada“ a „nevěra“, které se jí občas draly do hlavy, zaháněla myšlenkou, jak je to příjemné, být o samotě s tím mužem, který nebyl její muž. Tajné schůzky s prodávčem datlí a fíků se staly pravidelnými.

Toho slunného rána spěchala Priska, zahalená do šátku, křivolakými uličkami do kamenného domku k milostnému setkání. Nevšimla si, že ji zpozvzdálí sleduje několik mužů. Rychle vklouzla do domu a za chvíli už byla v náručí muže, co nebyl její muž. V tom se rozlétly dveře a dovnitř vtrhla skupina rozzlobených mužů, kteří na ni, že je cizoložnice a pěstupnice Božích přikázání, vrhli se na ni a vlekli ji ven. Ani si v tom nastalém zmatku nevšimla, kam zmizel ten okouzlující muž, co nebyl jejím mužem. Asi vzal nohy na ramena a utekl oknem...

Ti rozhněvaní muži ji táhli uličkami města, přes tržiště až do chrámu. Ano, z chrámu je znala, zahlédla je tam několikrát, bývali tam pravidelně, byli velmi zbožní, dbali na Mojžíšův zákon. Na chrámovém nádvoří bylo v tu chvíli hodně lidí, právě tam využíval Mojžíšův zákonu rabi z Nazareta, jménem Ježíš. V tom se ozvou nějaké výkřiky, v davu to zašumí a lidé se rozestupují před skupinou rozzlobených mužů, vlekloucích sebou nějakou ženu, plačící, rozcuchanou, málo oblečenou... Postrčí ji přímo před Ježíše: „Mistě, tato žena byla přistižena přinejmenším jako cizoložnice. V Zákoně nám přikázal Mojžíš takové kamenovat. - Co na to říkáš ty?“

Ježíš mlčí. Ví, že jim nejde o jeho rozsudek ani o tu ženu; oni sami už ji odsoudili a vynesli rozsudek... Jde jim o to, aby Ježíše otestovali a veřejně přivedli do úzkých. Ježíš, jako by je neslyšel, se mlčky sklání k zemi a cosi píše prstem do prachu země... Bylo mu trapné podívat se na tu obviněnou ženu. Nebo mu bylo trapné za ty, kteří ji přivedli?

„Tak co tomu říkáš?“, naléhají na něj oni. Nikdo se nedozví, co tam Ježíš psal, možná tím dával najevo, jak zbytečná to je otázka. Když však na něj nepěstávají nálehat, zvedne se a řekne: „Kdo z vás je bez hříchu, první ho na ni kamenem!“ A oproti se sklání a prstem něco píše po zemi.

Vypadá to, že se rozhodl pro ukamenování... V zákoně Mojžíšově, totiž stálo, že musí jako první hodit kamenem svůdkové, ti kdo viděli provinění na vlastní oči. Tak Ježíš říká: kdo vás se nikdy nemínul s dobrým rozhodnutím, kdo z vás se nikdy nerozhodl pro zlé místo dobrého, ten ať zahájí ukamenování. V kolem stojícím zástupu se rozhostilo hluboké ticho. Nejprve se zahanbeně vytráceli ti muži, kteří Prisku před Ježíšem přivlekli a po nich se i ostatní lidé začali mlčky rozcházet. Když poase Ježíš oproti zvedá hlavu od země, vidí, že tam ta žena stojí sama. Zvedl se a jakoby s údivem se jí zeptal: „Kde jsou? Nikdo tě neodsoudil?“ - „Nikdo, Pane.“ odpověděla Priska tiše, s úctou v hlase. Možná by se mohla odejít, ale ona tam pokorně stojí a říká, zda jí na to Ježíš něco poví.

A Ježíš? - Ježíš neříká: „Všechno je v pořádku. Jdi domů a dělej, jako by nic...“ Ví, že není v pořádku to, co udělala, že porušila v životě něco velmi důležitého: důvěru blízkého člověka, s kterým je zavázaná smlouvou (manželství je smlouva věrnosti) a taky důvěru Boha, k jehož lidu patří (Desatero je smlouva věrnosti). Proto

jí ?ekl: „Jdi a už neh?eš!“ Ale ještě? p?edtím pronesl d?ležitá slova: „Ani já t? neodsuzuji.“- Ježíš ví, že odpušt?ním a návratem k dobrému Božímu ?ádu se m?ní život i sv?t. - Tak b?ž, Prisko, tou správnou cestou, tora (Desatero) je dobrým ukazatelem, drž se ho. Pak nebudeš bloudit a budeš mít radost ze života.

Akce/aktivita

Pom?cky: provázky ?i klubí?ka, p?ípadn? lano

P?ineste si n?kolik klubí?ek vlny nebo provázk? nebo lano a vytvo?te na nich (nebo nechte vytvo?it d?ti) r? zné propleteniny, uzlíky a uzly. Pak d?ti požádejte, aby se pokusily, to co je zauzlováno, op?t rozuzlovat, rozplést.

Pora?te d?tem, a? zkusí uvázat co nejpevn?jší uzel; nebo mohou ud?lat nap?ed n?jaký p?ehledný uzel ze dvou provaz? (to je manželství, svázání dvou lidí smlouvou), pak provázky všelijak zašmodrchat, a potom je postupn? rozvazovat tak, aby se neporušil ten p?vodní uzel...

Komentá?: když se mezi lidmi (se 7. p?íkázáním máme na mysli p?edevším manžele, rodi?e) n?co zauzluje, zasekne, nebo dokonce p?etrhne, neznámá to, že takový vztah máme hned zahodit. Je možné jej zkusit napravit odpušt?ním. Ale chce to ?as a trp?livost a ochotu n?co pro to ud?lat. To mohou „zakusit“ práv? p?i rozplétání a rozmotávání uzlík?. Pokud se p?i tom provázek roztrhne, mohou jej navázáním spojit (je tam malý uzlík, ale drží to!)

Rozhovor (spíš se staršími) d?tmi inspirovaný Janovým p?íb?hem ?i p?ipojenými myšlenkami:

1. Co nás sráží k zemi? (lež, pomluva, zlé slovo, vlastní ?i cizí zrada, faleš, podraz, závist...)
2. Co nás pozvedá? (p?átelství, podaná ruka, láska, soucit, ohleduplnost, solidarita, dobré slovo, úsm?v...)
3. P?e?t?te si celý p?íb?h Jan 8,1-11 a povídejte si, co /kdo/ sráželo a pozvedalo ženu (sráželi ji zákoníci, ale i její h?ích, pozvedal ji Ježíš?v pohled a p?ístup: „Ani já t? neodsuzuji. Jdi a už neh?eš.)
4. P?e?t?te si uvedené citáty a navrhn?te d?tem, aby si každý vybral ten, který se mu líbí nejvíc a zd?vodnil pro?...

- „Jsi odpov?dný za to, co jsi k sob? p?ipoutal. Jsi odpov?dný za svou r?ži.“ (*Malý Princ, str. 78.-80*)

(Zodpov?dnost, která k lásce neodejmuteln? pat?í, ?iní ten vztah tak závažným, vždy? se to také ?íká, když spolu kluk a holka vytrvale chodí, že mají „vážnou známost“.)

- „Kdybys m?l pít ze sklenice, která je po celém okraji ulepená od cizích úst od toho, jak z ní pili jiní, bylo by ti to nep?íjemné. Sám bu? též ?istou sklenicí. Manželství s jeho t?lesnou láskou je studánkou jenom pro dva.“ (*fará? Jan Nohavica, naposledy v Olomouci*)
- „B?h nás stvo?il tak, že teprve ve dvou jsme pln? lidmi. Tam, kde jsou dva svoji, nemá se už nikdo t? etí co ochomýtat.“ (*Petr Sláma, u?itel ETF UK pro Bratra Kálefa*)
- „Kdo z?stává v?rný svému partnerovi, vytvá?í bezpe?ný domov sob? i svým d?tem.“ (*fará? Ji?í Gruber: Poj? a p?esv?d? se*)

Liturgie

Rituál

Společná recitace: Hospodin je náš Bůh, on nás vyvedl z otroctví.

Modlitba

Milý Bože, děkujeme, že sedmé přikázání je nám tvou pomocí pro život v dobrých, čistých vztazích s druhými lidmi, s těmi nejbližšími. Děkujeme, že nemusíme zůstat sami pro sebe, že jsme stvořeni pro sebe navzájem. Děkujeme, že jsme tu pro lásku věrnou a vytrvalou, jak ji můžeme na Ježíši poznávat. Děkujeme, že se nás osobně týká. Amen.

Okénko do bohoslužeb

Ukažte dětem snubní prsteny. Prohlédněte si je. Co je to za prstýnky? Jsou tam vyrytá jména, data? Co znamená snubní prsten? Víte, že se na svatbě při nasazování prstenů může říkat: „N., přijmi tento prsten na znamení mé věrnosti a lásky.“ Právě o věrnosti bude dnešní přikázání.

Odkaz na pracovní list

[7. přikázání – J 8,1-11](#)

Odkaz na píseň

[Před tvou tvář, Pane, nemám vůbec nic](#)

[Hříchy tvé teď jednou doženu](#)

[Mír na zemi daruj nám \(BTS38\)](#)

[Dva lidé stojí před tebou \(EZ698\)](#)

Cílová skupina

[Starší školní](#)

[Školní](#)

[Předškolní](#)

[Mladší školní](#)

Katechetické cykly

[Desatero – Modlitba Páně – Krédo](#)

Téma

[Desatero](#)

Biblický odkaz (kat)

[Exodus 20,13](#)

[Jan 8,1–11](#)